

I Bergen pipes det ofte på egne spillere, og ikke bare når de ligger under. Her kan det pipes fordi Brann ikke leder. Det er enkelte triste trekk ved bergensernes intense kjærlighet til fotballaget sitt.

Det er mang slags kjærlighet

KRONIKK

Ole Bjørn Rekdal, førsteamanuensis ved videreutdanning i psykisk helsearbeid, Høgskolen i Bergen

Så har vi det gående igjen. Det går dårlig med Brann og helvete er løs i Bergen. Målene renner inn i feil ende av banen, både pengene og poengene uteblir, tilskuertallene daler, og skjellsordene fyker veggimellom både her og der. Det store spenningsmomentet er hvem og hvor mange det er som blir syndebukkene denne gangen.

Et av avisoppslagene er om hvordan laget måtte dra hjem i en halvfull buss fra Trondheim, med 0-3 i bagasjen, og at fem supportere, som var akterutseilte på grunn av vulkansk aske, ikke fikk lov til å sitte på. Det var dårlig gjort, fikk den nye daglige lederen høre på sitt første møte med supporterne i forrige uke. Han fikk høre mye annet også, og han fikk lister over ting og tang som må gjøres for å rydde opp. En av erkjennelsene fra dette møtet kom fra ledelsen selv: at de ikke har vært ydmyke nok. Det går ikke an å treffe en spiker på bedre måte enn dette.

For store forventninger

Det er et grunnleggende trist trekk med bergensernes intense kjærlighetsforhold til Brann. I jobben min ser jeg av og til det samme fenomenet blant studenter som er oppe til eksamen. Noen av dem blir alltid glade over resultatet, mens andre alltid blir skuffet over karakteren som deles ut. Når optimismen er for stor eller forventningsnivået for høyt, må resultatet nødvendigvis bli skuffelse, sorg og kanskje også sinne.

De fleste er i stand til å takle slikt, og bruke det konstruktivt. Ikke bare til å jobbe enda hardere, men også til å justere ned forventningsnivået og dermed forebygge en lignende nedture neste gang. Noen studenter klarer åpenbart ikke dette. De lider av en kronisk forestilling om at de egentlig er god for mer enn det karakterene deres indikerer. Den stusslige konsekvensen er en endeløs rekke skuffelser, og i de verste tilfellene, sure oppgult som går ut over de umiddelbare omgivelsene.

Trenger ydmykhet

Dette er sportsklubben Branns tragedie. Den åpenbare løsningsingen er å justere ned forventningene, eller å være litt mer ydmyk, som det ble sagt i forrige uke. Dette er imidlertid lettere sagt enn gjort. Det nytter nok ikke med ulike former for terapi som kanskje kunne hjulpet enkeltpersoner. Problemet er nemlig kulturelt, og en hel og temmelig stor by er rammet. Resultatet er ikke bare at mange bergensere blir lei seg veldig ofte. Noen av dem blir også forferdelig sinte og sure.

ENGASJERTE: Ingen tvil om at Brann-supporterne er glade i laget sitt, men de høye forventningene gjør at nedturene blir i bratteste laget.

ARKIVFOTO: RUNE NIELSEN

I Bergen pipes det ofte på egne spillere, og ikke bare når de ligger under. Her kan det pipes fordi Brann ikke leder. Pipingene gjorde dypt inntrykk på meg da jeg var på stadion første gang 16. mai 1988. Brann lå under 0-2 mot Molde til pause. På tross av at bortelaget fikk en mann utvist tidlig i 2. omgang, fortsatte gjestene å putte på mål. Store deler av publikum begynte å gå hjem, og da dommeren blåste av på 1-4, var det regelrett glissent på tribunene. Dagen etter hørte jeg voksne og festkledde bergensere bue på de brannspillerne som turte å stille i 17. mai-toget. Odd Johnsen, en av spillerne som gikk sammen med familien sin, opplevde å bli spyttet på.

En av spillerne, som gikk sammen med familien sin, opplevde å bli spyttet på

Brente Hallvar Thoresen

En annen hendelse som også gjorde sterkt inntrykk på meg og mange andre fremmedkulturelle, skjedde i 1995 da det virkelig buttet imot for Brann. Da ble det arrangert et demonstrasjonstog med flere hundre deltakere som marsjerte fra sentrum til Brann stadion. En T-skjorte med bilde av Hallvar Thoresen (daværende trener) ble dynket i bensin og påtatt til allmenn begeistring da toget ankom bestemmelsesstedet.

Andre engasjerte Brannsupportere tagget veggene på stadion med et budskap som ikke etterlot noen tvil om frustrasjons-

nivået: «Styret skal dø!». Siden den gang er det svært mange som har kommet og gått i Brann, men kulturen er den samme.

Liverpool ble ydmyket

Det finnes alternative måter å håndtere et kjærlighetsforhold til et fotballag på. I 2005 møttes Liverpool og Milan til finale i mesterligaen. Kampen ble spilt i Istanbul, og tusenvis av Liverpool-supportere hadde brukt sparepengene sine for å reise til Tyrkia og se kampen fra tribunen. De fikk se laget sitt bli overkjørt og ydmyket av effektive italienere i første omgang, og spillerne deres tuslet duknakket til garderoben på stillingen 0-3.

Den mest naturlige reaksjonen i en slik situasjon er kanskje stillhet, som følge av sjokk, vantro eller dyp depresjon. Når slike ting skjer, er det heller ikke uvanlig at et lags tilhengere vender seg mot sine egne og starter en pipekonsert, eller kanskje markerer sin misnøye ved å marsjere ut fra arenaen slik de gjorde i Bergen, 16. mai 1988.

You'll never walk alone

I dette tilfellet skjedde noe helt annet. I pausen begynte supporterne å synge «You'll never walk alone», og det påstås at Liverpoolhymnen aldri har runget så kraftfullt og vakkert som akkurat den kvelden i Istanbul. De fortvilte

spillerne langt nede i garderoben kunne høre det gigantiske koret, og det er en sterk opplevelse å lese Steven Gerrards beskrivelse av hvordan de opplevde akkurat dette.

Hva som skjedde etterpå er historie: Liverpool hentet inn ledelsen i 2. omgang, vant den påfølgende straffesparkkonkurransen, og kunne heve trofeet foran de som hadde sunget seg hese i pausen. «Mirakelet i Istanbul» var et faktum.

Mirakelet i Marseille

«Mirakelet i Marseille» (Brasil-Norge 1-2) hadde en temmelig lik dramaturgi: Et håpløst utgangspunkt, hvor Norge lå under med 0-1 mot selveste Brasil, og med 7 minutter igjen å spille av en kamp Norge måtte vinne for å kunne gå videre. De som da skrudde av TV-apparatet eller forlot tribunen (slik Ole Paus og Ketil Bjørnstad gjorde) gikk glipp av det VGs lesere har kåret til et av forrige århundrets største norske øyeblikk, kun slått av tungtvannsaksjonen og Tysklands kapitulasjon i 1945.

20. september 1995 skjedde et lignende mirakel i Bergen. Brann måtte score fire mål mot Lillestrøm i løpet av de siste tredve minuttene av semifinalen mot Lillestrøm.

Hasund trosset mobbingen

Det klarte de, men mirakelet hadde nok en bismak for mange av de som hadde kjøpt billett til kampen. Det gjelder ikke bare de som allerede hadde gått hjem da den fantastiske opphentin-

gen startet, men også de mange som i lang tid systematisk hadde mobbet spilleren som satte inn den fjerde og avgjørende målet. «Jeg forbannet meg på at verken publikum eller pressen her i Bergen skulle ødelegge min karriere», sa Geir Hasund til VG etter kampen. Alle som kan litt om mobbing vet nok at Geir Hasund ikke ble matchvinner på grunn av mobbingen, men på tross av den.

Før eller siden kommer det til å skje et nytt mirakel på Brann stadion, kanskje til og med på 16. mai? Det dypt tragiske er at når dette skjer, vil mange av tilskuerne gå glipp av det. Mange brannsupportere vil da allerede være på vei hjem mens de fundere på hva de skal kaste på spillerne sine neste dag, eller hvilket hode i administrasjonen de først skal kreve på et fat.

De får seg nok en lærepeng for livet når kommer hjem og får høre sluttresultatet, men det er nok likevel en mager trøst både for dem selv og klubben de sviktet da de marsjerte ut fra stadion.

Vi er glad i dem likevel

Det finnes likevel et lyspunkt blant all den eder og galle som nå kommer til uttrykk fra tribunen og på nettsider og i avisene. En av jentene som ikke fikk sitte på i den halvtomme spillerbussen fra Trondheim sa følgende til BT: «Vi er glad i dem likevel, og skal på kampen på søndag».

Denne jenta er ikke bare supporter, hun vet også hva ordet egentlig betyr.